

S. Sayısı : 218

Dahiliye memurları kanununa ek kanun lâyihası ve Bütçe ve Dahiliye encümenleri mazbataları (1/416)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayn: 6/2215

22 - V - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1700 sayılı Dahiliye memurları kanununa ek olarak Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 15 - V - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Valilik ve bir memuriyet olmakla beraber mahiyeti itibarile bir siyasi makam da olduğundan bu makama getirilecek kimselerde hususî bir takım vasıflar aramak lâzım gelmektedir. Bunun içindir ki valiliğe behemehal barem derecelerinin ihraz etmiş kimselerden olmayarak o işi yapabileceği kabul edilen lâalettayın zevatın tayinine de kanun cevaz vermiştir.

Dahiliye vekâleti kadrolarının içinde vali evsafını taşıdığı anlaşılan ve fakat barem derecesi müsaid bulunmayan genç unsurlardan istifade etmeğe bu günkü mevzuata göre imkân bulunamamaktadır.

Uzunca bir tecrübe devresi geçirerek ieraatları ile haklarında hâsıl olan kanaati teyid edilenleri valiliğe tayin etmek ve tecrübe devrelerinde de kendilerine mükteseb maaşlarla beraber asgarî vali maaşının tutarını teğmin edecek derecede bir vekâlet maaşı vermek zarureti vardır.

İşte bu eihetleri teğmin etmek gayesile Dahiliye memurları kanununa ilâve edilmek üzere bu kanun projesi tanzim olunmuştur.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/416

Karar No. 50

10 - VII - 1940

Yüksek Reisliğe

1700 numaralı Dahiliye memurları kanununa ek olarak Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğini ihtiva eden 22 Mayıs 1940 tarihli ve 2215 numaralı Başvekâlet tezkeresi, Bütçe encümeni mazbatasile

birlikte Encümenimize havale buyurulduğundan Dahiliye vekili hazır olduğu halde okundu ve müzakere olundu :

Hükümet lâyihasında yazılan mucib sebebler ve keza Bütçe encümeninin dermeyer ettiği sebebler Encümenimizce de varid görülerek Büt-

çe encümeninin hazırladığı metin esas itibarile kabul olunmuştur. Ancak zamanın ehemmiyetli icabları vali vekâletlerine sadece 70 ve 80 liralık memurlardan değil, aynı zamanda daha yüksek maaşlı memurlardan da ve meselâ vekâlet erkânından veya başka valilerden de tayini zarurî kılacağından bu gibilere bittabi bütün memurlara verildiği gibi aldıkları maaşla beraber vazifesini görecekları valilik maaşının vekile verilebilecek kısmı verilecektir. İkinci madde bu gibi yanlışlıklara meydan bırakmıyacak surette yazılmış ve diğer maddeler aynen kabul olunmuştur.

Umumî heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur .

Dahiliye E. Reisi	R. V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
C. Uybadın	Atıf Tüzün	Edib Ergin

Kâtib			
Yozgad	Ankara	Antalya	
Ziya Arkant	F. Daldal	R. Kaplan	
Antalya	Bahkesir	Bingöl	
T. Sökmen	F. Tiritoglu	Necmeddin Sahir	
Buras	Çanakkale	Erzurum	Kars
F. Güvendiren	H. Ergeneli	N. Elgün	E. Özoğuz
Kayseri	Konya	Malatya	
A. Hilmi Kalaç	Ş. Ergun	E. Barkan	
Maraş	Samsun	Sivas	
Z. Kayran	M. Ali Yürüker	Mitat Ş. Bleda	
Tokad		Trabzon	
Galib Pekel		Salise Abanozoglu	
Zonguldak		Zonguldak	
İ. E. Bozkurt		Rifat Vardar	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni
Mazbata No. 109
Esas No. 1/416

10 - VII - 1940

Yüksek Reisliğe

1700 sayılı Dahiliye memurları kanununa ek olarak Dahiliye vekilligince hazırlanan ve Başvekâletin 22 - V - 1940 tarih ve 6/2215 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize havale buyurulmakla Dahiliye vekili Faik Öztrak hazır bulunduğu halde okundu ve konuşuldu:

Bu günün ağır ve mütenevvi şartları içinde vali olarak istihdam edilecek olanlarda kıdem, ehliyet ve bilgiden başka hususî bir idare kabiliyeti ve bir çok şahsî meziyetlerin bulunması zarurî olduğundan barem derecelerini mertebe silsilesile katetmiş her dahiliye memurunun bu makamları işgallerinde isabet olamıyacağı tabii görülmüştür.

İdare kadrosunda mevcut ve kabiliyetleri işgal ettikleri mevkilerde tebarüz eden ve vali vekâleti dahi yapabilecekleri kanaati hâsıl olan altıncı derecede terfi müddetini doldurmuş olan memurların vali vekili ünvanile münhal vilâyetlere tayini ve bu makamlarda uzun müddet geçirecekleri tecrübelerden sonra aranılan vasıf

ve meziyetleri haiz olanların asaleten tayinleri ve bu vasıfları haiz olmadıkları sabit olanların da umumî kadroya iadeleri ve bu suretle bu günkü ihtiyaçları karşılamak üzere bu lâyihanın hazırlanmış olduğu yapılan tedkiklerden ve alınan izahlardan anlaşılmiş ve lâyihanın esasî Encümenimizce kabul edilmiş ise de bu hususun istisnaî vaziyetler ihdas etmeden daha tabii bir yoldan teğmini için lâyihada aşağıda arz edilen değişiklik yapılmıştır.

Encümenimiz, lâyihanın birinci maddesinin ilk fıkrasile teklif edilen hususlar, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülü hakkındaki kanunun bir dereceden fazla terfi imkânını meneden esaslı bir hükmünü bozar mahiyette gördüğünden kabul etmemiş ve vekâlete geniş bir kadro içerisinden seçim imkânını vermek üzere altıncı derecedeki kaymakam adedini çoğaltmayı muvafık görerek 3888 sayılı kanunla kabul edilmiş olan vilâyetler teşkilâtı kadrosile tesbit edilen kaymakam kadrolarında tahsisatları dahilinde kalmak üzere bir

değişiklik yapılması ve (9) olarak tesbit edilmiş olan altıncı dereceden kaymakam adedinin aşağıdaki derecelerden tenzilât yapılarak 36 ya çıkarılmasını muvafık görmüş ve birinci madde bu değişikliği göstermek üzere yeniden yazılmıştır. Bu suretle teadül kanununun 8 nci maddesi hükmüne tevfikân vekâleten vali tayini imkânı daha geniş mertebede teğmin edildiği gibi teadül kanunu prensibi de mahfuz tutulmuştur.

Yine 3656 sayılı teadül kanununun 21 nci maddesi mucibince maaş kanununun 8 nci maddesine tevfikân verilecek vekâlet maaş veya ücretinin müddeti azamî altı ay olarak tesbit edilmiş ise de vali vekâletinde istihdam edilecekler hakkında bu kadar kısa bir müddet zarfında kanaati tamme elde edilmesi mümkün görülemediğinden bir terfi müddeti yani üç sene bu tecrübe-yi geçirmeleri zarurî olduğu mütaleası encümenimizce de muvafık görülmüş olduğundan vali vekâletinde istihdam edilecekler için munhasır olmak üzere bu müddetin bir terfi müddetine çıkarılması ve esas maaşı ile vekâlet maaşı me-

muunun dördüncü sınıf vali maaşını geçmemesi kaydıla kabul edilerek bu esas dairesinde yazılan ikinci madde lâyhaya ilâve edilmiştir.

Yukarıda arzedildiği şekilde yeniden tanzim edilen kanun lâyhası yalnız 3656 sayılı kanunu ve ona bağlı cedveli alâkalandırdığı cihetle başlıkta da bu dairede bir değişiklik yapılmak suretile havalesi vechile Dahiliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Bütçe E. Reisi	R. V.	Bu M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kayseri
<i>B. Denker</i>	<i>T. Coşkan</i>	<i>S. H. Ürgüblü</i>
Kâtib		
İstanbul	Bursa	Elâzığ
<i>F. Öymen</i>	<i>A. N. Ayas</i>	<i>M. F. Altay</i>
Giresun	İsparta	Kayseri
<i>M. Akkaya</i>	<i>R. Ünlü</i>	<i>F. Baysal</i>
Kayseri	Muğla	Seyhan
<i>S. Serim</i>	<i>H. Kitabcı</i>	<i>Naci Eldeniz</i>
	Yozgad	
	<i>S. İçöz</i>	

HÜKMETİN TEKLİFİ

1700 sayılı Dahiliye memurları kanununa ek kanun lâyihası

1700 sayılı Dahiliye memurları kanununa aşağıdaki madde ilâve edilmiştir :

MADDE 1 — 5 nci ve 6 ncı derecede bulunan veya 7 nci derecedeki müddeti ikmal etmiş olan Dahiliye memurlarının asaleten vazife görmek üzere vekil vali ünvanile valiliklere tayinleri caizdir. Ve bu vazifede geçecek müddetlerin fiili hizmetten addile tekaüdlük müddetlerinde hesap edilir.

Bu suretle tayin edilenlerin kendi memuriyetleriyle alâkaları kesilerek mükteseb maaşlarını valilik kadrosundan alırlar. Ve kendilerine valilere aid asgarî maaşın üçte birine kadar vekâlet maaşı verilir. Şu kadar ki, 3656 sayılı kanunun 7 nci maddesine göre mükteseb hak olarak alacakları maaş ile vekâlet maaşı tutarı asgarî derecedeki vali maaşının tutarını geçmez.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 3 — Bu kanun hükümlerinin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

15 - V - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	S. Arıkan
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. Çetinkaya	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmən
Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		N. Topcoğlu

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİTİRİŞİ

Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair 3656 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1 — 3888 sayılı kanunun 2 nci maddesine bağlı 3 sayılı cedvelin Dahiliye vekâleti vilâyetler memurları kısmında 8 nci dereceden 116 kaymakamlık 106 ya, 7 nci dereceden 117 kaymakamlık 100 e indirilmiş ve 6 ncı derecede mevcut 9 kaymakamlıkta 36 ya çıkarılmıştır.

MADDE 2 — 3656 sayılı kanunun 21 nci maddesinde tayin edilen 6 aylık vekâlet müddeti vali vekâletinde bulunacaklar için bir terfi müddetine kadar uzatılabilir.

Bu vekillerin asli memuriyetlerinden alâkaları kesilerek maaşları valilik kadrosundan da verilebilir.

Beşinci ve altıncı derece maaşlılardan vali vekili tayin edilenlere verilecek asli maaş ile vekâlet maaşı tutarı dördüncü sınıf vali maaşı tutarını geçemez.

MADDE 3 — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair 3656 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1 — 3888 sayılı kanunun ikinci maddesine bağlı 3 sayılı cedvelin Dahiliye vekâleti vilâyetler memurları kısmında 8 nci dereceden 116 kaymakamlık 106 ya, 7 nci dereceden 117 kaymakamlık 100 e indirilmiş ve 6 ncı derecede mevcut 9 kaymakamlık 36 ya çıkarılmıştır.

MADDE 2 — 3656 sayılı kanunun 21 nci maddesinde tayin edilen altı aylık vekâlet müddeti vali vekâletinde bulunacaklar için bir terfi müddetine kadar uzatılabilir.

Bu suretle tayin edilenlerin asli maaşlarıyla kendilerine verilecek vekâlet maaşı mecmuu dördüncü sınıf vali maaşı tutarını geçemez ve lüzum görüldüğü takdirde bunların kendi memuriyetleriyle alâkaları kesilerek maaşları valilik kadrosundan verilir.

MADDE 3 — Hükûmetin 2 nci maddesi aynen

MADDE 4 — Hükûmetin 3 ncü maddesi aynen